

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА "ГАВРИЛЯК ПРОТИ УКРАЇНИ"

(Заява № 31406/03)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

3 квітня 2008 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції.
Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Гавриляк проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. П. Лоренцен (Mr P. Lorenzen), Голова,
п. К. Юнгвірт (Mr K. Jungwiert),
п. В. Буткевич (Mr V. Butkevych)
пані Р. Ягер (Mrs R. Jaeger),
п. М. Віллігер (Mr M. Villiger),
пані І. Берро-Лефевре (Mrs Isabelle Berro-Lefevre),
пані М. Лазарова Трайковська (Mrs M. Lazarova Trajkovska), судді,
та пані К. Вестердік (Mrs C. Westerdiek), секретар секції,
після обговорення за зачиненими дверима 11 березня 2008 року,
вносить таке рішення, яке було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою (№ 31406/03), поданою до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянкою України пані Ольгою Степанівною Гавриляк (далі — заявниця) 15 вересня 2003 року.
2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Юрієм Зайцевим.
3. 21 червня 2007 року Суд вирішив направити Уряду скаргу заявниці щодо тривалості провадження. На підставі положень п. 3 ст. 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявниця, 1917 року народження, мешкає у місті Одесі.

1. Цивільне провадження щодо вимог заявниці відносно земельного спору

5. У січні 1998 року заявниця та пан Л. звернулись до Жовтневого районного суду м. Одеси (далі — Жовтневий районний суд) з позовною заявою проти пана Г. щодо гаражу, який він побудував у їх спільному дворі.
6. 28 вересня 1998 року заявниця звернулась з вимогою залучити виконавчий комітет Одеської міської ради (далі — виконавчий комітет міської ради).
7. 2 листопада 1998 року Жовтневий районний суд об'єднав це провадження з провадженням за позовом пана Г. проти виконавчого комітету міської ради.
8. У період з 24 грудня 1998 року до 17 грудня 1999 року п'ять з тринадцяти судових засідань були відкладені в зв'язку з неявкою як представників органів державної влади, так і адвоката заявниці. Представник заявниці пані С. була присутня на всіх засіданнях.
9. 30 грудня 1999 року Жовтневий районний суд задовольнив вимоги пана Г. та відмовив у задоволенні позовних вимог заявниці.
10. 15 лютого 2000 року Одеський обласний суд за касаційною скаргою заявниці скасував це рішення та направив справу на новий розгляд. Розгляд справи було відновлено 5 жовтня 2000 року.

11. У період з 5 жовтня 2000 року до 21 травня 2002 року сімнадцять з тридцяти одного судового засідання були відкладені в зв'язку з неявкою представників державних органів до суду.
12. 27 травня 2002 року Жовтневий районний суд частково задовольнив вимоги пана Г. і відмовив у задоволенні позовних вимог заявниці.
13. 26 червня 2002 року заявниця подала апеляційну скаргу.
14. 26 листопада 2002 року почався розгляд справи в Одеському обласному апеляційному суді (далі — Апеляційний суд). Два з трьох судових засідань були відкладені в зв'язку з неявкою представників державних органів до суду.
15. 30 травня 2003 року Апеляційний суд залишив в силі рішення від 27 травня 2002 року.
16. 17 червня 2003 року заявниця подала касаційну скаргу на рішення від 27 травня 2002 року.
17. 29 серпня 2003 року заявниця подала до суду першої інстанції заяву, вимагаючи не направляти її касаційну скаргу до Верховного Суду України, оскільки справу не було належним чином підготовлено. Заяву було залишено без задоволення. Скарги, подані на цю ухвалу, також були відхилені.
18. 22 лютого 2006 року Верховний Суд України відмовив у задоволенні касаційної скарги заявниці на рішення від 27 травня і тим самим завершив провадження у справі. Це рішення було направлено заявниці 26 квітня 2006 року.

2. Адміністративне провадження, ініційоване заявницею

19. У листопаді 2003 року заявниця ініціювала судові провадження проти прокурора м. Одеси, вимагаючи визнати незаконною його відмову подати протест на рішення Одеської міської ради від 29 березня 1994 року щодо використання земельної ділянки, прилеглої до її будинку.
20. 25 лютого 2005 року Приморський районний суд м. Одеси відмовив у задоволенні скарги заявниці.
21. 31 травня 2005 року та 21 червня 2006 року Апеляційний суд та Вищий адміністративний суд України відповідно залишили цю ухвалу без змін.

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

22. Заявниця скаржилась на те, що тривалість провадження не відповідає вимозі «розумного строку», що передбачена у п. 1 ст. 6 Конвенції, який передбачає наступне:

«Кожен має право на ... розгляд упродовж розумного строку ... судом ...»

23. Уряд не погодився з цією скаргою.
24. Період, який слід брати до уваги, почався у січні 1998 року та закінчився 22 лютого 2006 року. Таким чином, розгляд справи тривав вісім років та один місяць у трьох судових інстанціях.

A. Щодо прийнятності

25. Суд зазначає, що ця скарга не є очевидно необґрунтованою у розумінні п. 3 ст. 35 Конвенції. Суд також звертає увагу на те, що вона не є непринятною з будь-якої іншої причини. Суд має визнати цю скаргу прийнятною.

B. Щодо суті

26. Уряд зазначив, що національні суди розглядали справу в розумний строк та без суттєвих затримок, відповідальність за які можна покласти на державу. Уряд підкреслював, що тривалість провадження пов'язана зі складністю справи та неодноразовим оскарженням заявницею. Уряд також стверджував, що засідання відкладалися у зв'язку з неявкою сторін у судові засідання.

27. Заявниця не погодилась.

28. Суд нагадує, що «розумність» тривалості провадження має визначатися у світлі обставин справи та спираючись на наступні критерії: складність справи, поведінка заявника та державних органів, а також важливість предмета спору для заявника (див., серед інших, «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*) [GC], № 30979/96, п. 43, ECHR 2000-VII).

29. Суд зауважує, що національні суди ґрунтували свої рішення на результаті розгляду рішень місцевих органів та аргументів сторін та не вбачає, що ця справа була складною. Що стосується аргументів Уряду щодо відповідальності заявниці за затримки внаслідок оскарження рішень, винесених не на її користь, Суд зауважує, що, наприклад, апеляційна скарга заявниці на рішення суду першої інстанції від 30 грудня 1999 року була задоволена, а розгляд її апеляційної скарги на рішення Жовтневого районного суду від 27 травня 2002 року було відкладено у зв'язку з неявкою представників державних органів на два засідання суду.

30. Суд також зазначає, що суттєві затримки були спричинені внаслідок численних відкладень судових засідань у зв'язку з неявкою сторін. В той же час ці затримки були спричинені не тільки неявкою представників заявниці, але й численними неявками представників місцевих органів влади. Однак національні суди не вжили ніяких заходів для забезпечення присутності цих осіб для розгляду справи.

31. Суд також зазначає, що зазначені періоди затримок мали місце в зв'язку з поведінкою судів, зокрема, з 15 лютого до 5 жовтня 2000 року та з 26 червня до 26 листопада 2002 року провадження зупинилось, поки справа передавалась з першої до другої судової інстанції та назад.

32. Суд неодноразово встановлював порушення п. 1 статті 6 Конвенції у справах, в яких порушувались ті самі питання, що й у цій справі (див. *Frydlender* вище).

33. Розглянувши всі надані матеріали, Суд вважає, що Уряд не запропонував жодних фактів чи аргументів, здатних переконати Суд дійти іншого висновку у цій справі. Враховуючи прецедентну практику щодо цих питань, Суд доходить висновку, що тривалість провадження у цій справі була надмірною і такою, що не відповідає вимозі «розумного строку».

34. Таким чином, у цій справі було порушення п. 1 ст. 6 Конвенції.

II. ІНШІ СКАРГИ

35. Заявниця також скаржилася за п. 1 ст. 6 Конвенції на несправедливі результати цивільного та адміністративного проваджень. Вона також скаржилася за статтею 1 Першого протоколу на порушення її прав на власність.

36. Однак, в світлі усіх наявних матеріалів, Суд не знаходить жодних ознак порушення прав та свобод, гарантованих Конвенцією чи протоколами до неї.

37. Таким чином, ця частина заяви має бути визнана неприйнятною як очевидно необґрунтована відповідно до пп. 1, 3 і 4 ст. 35.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

38. Стаття 41 Конвенції встановлює:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткову компенсацію, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

А. Шкода

39. Заявниця вимагала 10 000 євро відшкодування матеріальної та моральної шкоди.

40. Уряд не погодився з цією вимогою.

41. Суд вважає, що заявниця мала зазнати моральної шкоди. Вирішуючи на засадах справедливості, Суд присуджує заявниці 1600 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Судові витрати

42. Заявниця також вимагала 85 євро відшкодування витрат, понесених в результаті звернення до Суду.

43. Уряд не заперечував проти присудження цієї суми.

44. Суд вважає, що ця вимога має бути задоволена у повному обсязі.

С. Пеня

45. Суд вважає, що пеня, яка нараховуватиметься у разі несвоєчасної сплати, має дорівнювати граничній позичковій ставці Європейського центрального банку плюс три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу заявниці щодо тривалості провадження прийнятною, а решту заяви — непринятною.

2. *Постановляє*, що мало місце порушення п. 1 ст. 6 Конвенції;

3. *Постановляє*, що:

(a) протягом трьох місяців від дати, коли рішення стане остаточним згідно з п. 2 ст. 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявниці наступні суми, які мають бути конвертовані в національну валюту України за курсом на день здійснення платежу:

(i) 1600 (одна тисяча шістсот) євро відшкодування моральної шкоди;

(ii) 85 (вісімдесят п'ять) євро відшкодування судових витрат;

(iii) плюс будь-який податок, який може бути стягнуто із зазначених сум;

(b) зі спливом вищезазначених трьох місяців і до остаточного розрахунку на вказані суми нараховуватиметься пеня (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, що діятиме в період несплати, плюс три відсоткові пункти;

4. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено письмово 3 квітня 2008 року відповідно до пунктів 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

П. ЛОРЕНЦЕН (P. Lorenzen)
Голова

К. ВЕСТЕРДІК (C. Westerdiek)
Секретар